

בְּכֹלֹא, הֵהוּא דְאַקְרִי פִי יְהוָה היא השכינה הנקראת פי ה' והיא בחינת שבת שהוא היום שעלה והתקדש בכל הקדושות. **עֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָרוֹן שָׂאָר פּוֹמִין** בערב שבת בין השמשות נבראו שאר הפיות שהם כוחות המלכות ותכליתם להוציא לפועל מה שגזרה המלכות כי הם בתי דינים שלה. **אֶתְקַדֵּשׁ יוֹמָא סָלִיק פּוֹמָא דְשְׁלִיט עַל כֹּלֹא** כיון שהתקדש היום עלה הפה השולט על הכל ונקרא **פִּי יְהוָה**.

רבי פנחס הגיע אל רשב"י וכל בעופות פרחו

אֲדַהְכִּי, חָמוּ לְרַבִּי פִנְחָס דְּהוּה אֲתִי בעוד שרשב"י דורש בסודות התורה ראו את רבי פנחס בן יאיר שהיה בא אליהם, **מָטוּ לְגַבִּיּה** התקרבו הם ובאו אצלו, **אֲתָא רַבִּי פִנְחָס וּנְשָׁקִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן** בא רבי פנחס ונשקו לרבי שמעון. **אָמַר, נִשְׁקָנָא פִי יְהוָה אֶתְבָּסָם בְּבוֹסְמִין דְּגִנְתָּא דִּילִיָּה** אמר רבי פנחס נשקתי פי ה' שנתבסם בבשמים של הגן שלו כי ידע רבי פנחס שנתחדש להם עכשיו ענין פי ה'. **חָדְו כַּחְדָּא, וַיִּתְּבוּ שְׁמָחוּ** כאחד והתיישבו. **כִּיּוֹן דִּיתְּבוּ פָּרְחוּ כָּל אֵינּוֹן עוֹפִין דְּהוּ עַבְדֵי טוֹלָא, וְאֶתְבְּדְּרוּ** כיון שישבו פרחו כל העופות שהיו עושים צל לרשב"י והתפזרו. **אֶהְדֵּר רִישִׁיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָמָא לֹזֶן קָלִין וְאָמַר** החזיר רשב"י ראשו למעלה והרים קולו אליהם ואמר, **עוֹפֵי שְׁמִיָּא לִית אֶתּוֹן מִשְׁגִּיחִין בִּיקְרָא דְּמֵאֲרִיכוֹן דְּקָאִים הָכָא** עופות השמים, אין אתם משגיחים בכבוד קונכם השכינה העומדת כאן. **קִיִּימוּ, וְלֹא נִטְלוּ**

מְדוּכָתֵייהוּ, וְלֹא קָרִיבוּ לְגַבִּייהוּ מִיד עַמְדוֹ הָעוֹפוֹת וְלֹא זָזוּ מִמְקוֹמָם אַבְל גַּם לֹא חֲזָרוּ לְהִתְקַרֵּב אֶצְלָם לַעֲשׂוֹת לָהֶם צַל. **אָמַר רַבִּי פִּנְחָס אֵימָא לֹזֶן דִּיהֲכֹזֵן לְאַרְחֵייהוּ, דִּהָא לָא יַהֲבִין לֹזֶן רִשׁוּ לְאַהֲדָרָא** אָמַר רַבִּי פִּנְחָס לְרַבִּי שְׁמַעוֹן תֹּאמַר לַעֲפוֹת שִׁילְכוּ לְדַרְכָּם כִּי לֹא נוֹתְנִים לָהֶם רְשׁוֹת לַחֲזוֹר.

הָעוֹפוֹת הִתְפָּזְרוּ בְּצִוּוֵי רַשְׁבִּי לְשִׁמּוֹר אֶת זְכוֹת הַצֵּל שֶׁלָּהֶם לְיוֹם אַחֵר **אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, יִדְעָנָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְמַרְחֵשׁ לֶן נִיסָא** אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַקֹּב"ה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת לָנוּ נִסִּים. **עוֹפִין עוֹפִין זִילוּ לְאַרְחֵיכֶם, וְאָמְרוּ לְהֵהוּא דְמִמְנָא עָלֵיכֶם, דִּהָא בְּקִדְמִיתָא הָוָה בְּרִשׁוּתִּיהָ, וְהִשְׁתָּא לָאו בְּרִשׁוּתִּיהָ קֵיִימָא** עוֹפוֹת עוֹפוֹת, לֵכוּ לְדַרְכֵיכֶם וְתֹאמְרוּ לִשְׂרַם הַמְמוֹנָה עֲלֵיכֶם כִּי בְּתַחֲלִילָה הִיָּה בְּרִשׁוּתוֹ לְשַׁלּוֹחַ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לָנוּ צַל אַבְל עַכְשֵׁי אֵין זֶה בְּרִשׁוּתוֹ כִּי רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יֶאֱרִי כָּאֵין וְהוּא לֹא רוֹצֵה לְהַטְרִיחַ אֶתְכֶם. **אַבְל סְלִיקָנָא לִיָּה לְיוֹמָא דְטַנְרָא** אַבְל אֲנִי שׁוֹמֵר אֶת הַזְכוֹת הַזֵּה לְיוֹם שְׁנֵהִיָּה בֵּין הַסְּלֵעִים, **בֶּד סְלִיק עֵיבָא בֵּין שְׁנֵי תַקִּיפִין, וְלֹא מִתְּחַבְּרָאן** כֹּאשֶׁר יַעֲלֶה הָעֵנָן בֵּין שְׁנֵי סְלֵעִים חֲזָקִים וְלֹא יִתְחַבְּרוּ הָעֵנָנִים לַעֲשׂוֹת לָנוּ צַל אַז תְּבוֹאוּ אִתָּם וְתַעֲשׂוּ לָנוּ צַל. **אֲתַבְּדָרוּ אֵינֹנ עוֹפִי וְאִזְלוּ** הִתְפָּזְרוּ אוֹתָם הָעוֹפוֹת וְהִלְכוּ לָהֶם.

נעשה לחכמים נס אחר ונעשה להם צל ומעיין מים נבע לפניהם

אֲדַהְכִּי, הֲאֵתָלֶת אֵילָנִין, מִתְּפִשְׁטָן בְּעִנְפֵּין לְתָלֶת

סְטָרִין עֲלֵיהֶוּ בנתיים היו שלש אילנות בשלשת צדדיהם

שנתפשו ענפיהם כדי לעשות להם צל, **וּמַעֲיִינָא דְּמִיָּא נִבְעִין קַמֵּיהֶוּ**

ומעיין מים היה נובע לפניהם. **יָחֲדוּ בְּלָהוּ חֲבֵרִיָּא, וְיָחֲדוּ רַבֵּי פְּנַחֶם**

וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן שמחו כל החברים ושמחו רבי פנחס ורבי שמעון. **אָמַר רַבֵּי**

פְּנַחֶם טוֹרַח סָגִי הָוָה לְאִינוֹן עוֹפִי בְּקַדְמִיתָא, וְטוֹרַח

בְּעֲלֵי חַיִּים לָא בְּעִינָן אמר רבי פנחס טירחה גדולה היתה להם לעופות

בתחילה ולא רציתי להטריח ולצער בעלי חיים. **יְדָהָא שְׁהָרִי** (תהלים קמה)

וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו כְּתִיב [תוס'] **אָמַר רַבֵּי שְׁמַעוֹן, אֲנָא**

לָא אֶטְרַחָנָא לֹזֵן. אֲבָל אִי קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא חָס עֲלָן

לִית אֲנִן יִכְלִין לְדַחֲיָא מִתְּנָן דִּילֵיהּ אמר לו רשב"י אני לא הטרחתי

אותם אבל אם הקב"ה ריחם עלינו ושלח אותם לעשות לנו צל אין אנו יכולים לדחות את

מתנתו. **יְתִבּוּ תַּחֲוֹת הַהוּא אֵילָנָא, וְשָׂתוּ מִן מִיָּא, וְאַתְּהֶנוּ**

תִּפְּזֵן ישבו כולם תחת האילן ושתו מהמים ונהנו שם.

אור הרשב"י

ואפשר גם דרבי פנחס בן יאיר לא רצה להנות מאחרים ועל כן לא רצה שיטרחו העופות בשבילו על דרך שאמרו בגמרא חולין ז: אמרו עליו על רבי פנחס בן יאיר מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו, ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו.

[תוס'] בסדר הדורות (ערך ר' פנחס בן יאיר) הביא מהרמ"ע מפאנו בספרו עשרה מאמרות שרפב"י הי' ניצוץ אברהם אבינו ע"ה ע"ש. ועל פי זה כתב במתוק מדבש דכיון שהיה רבי פנחס ניצוץ של אברהם אבינו שהיה אחוז במדת החסד על כן לא רצה להטריח את העופות.

כמה טוב הוא המעיין הזה יותר משאר המעיינות והוא נקרא באר מים חיים
פֶּתַח רַבִּי פִּנְחָס וְאָמַר, (שיר השירים ד) **מַעֲיֵן גַּנִּים בְּאֵר מַיִם**
חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעֲיֵן גַּנִּים מעיין היוצא בגנים והוא
באר מים חיים הנוזלים מלבנון, **וְכִי לֵית מַעֲיֵין אֱלֹא הֵהוּא מִן גַּנִּים,**
וְהָא כִּמְה מַעֲיֵינִין טָבִין וְיִקְרִיין אֵית בְּעֵלְמָא ויש לשאול וכי
אין מעיין אלא רק אותו המעיין הבא בגנים והרי כמה מעיינות טובות ויקרות יש בעולם.
אֱלֹא לֵית פֶּל הֵנְאוֹת שְׁוִין אלא הענין הוא כי אמנם יש הרבה מעיינות
אבל לא כל המעיינות הנאתן שווה. **אֵית מַעֲיֵין דְּנִפִּיק בְּמִדְבָּרָא,**
בְּאַתָּר יְבִישָׁא, הֵנְאָה אֵית לְמֵאן דִּיתִיב וְשְׁתִּי כי יש מעיין
הנמצא במדבר שהוא מקום יבש וצחיח והוא גורם הנאה למי שיושב ושותה ממנו שם
בצמאונו. **אָבֵל מַעֲיֵין גַּנִּים, כִּמְה אֵיהוּ טָב וְיִקְרָא, הֵהוּא**
מַעֲיֵין עֲבִיד טִיבו לַעֲשָׁבִין וְאִיבִין אבל המעיין שבגנים כמה הוא טוב
ויקר כי הוא עושה טוב לעשבים והפירות, **מֵאן דְּקָרִיב עָלֶיהָ אֶתְהֵי**
בְּכֹלָא ונמצא מי שקרוב למעיין הזה נהנה מהכל. **אֶתְהֵי בְּמִיָּא, אֶתְהֵי**
בְּעֵשְׁבִין, אֶתְהֵי בְּאִיבִין כי הוא נהנה גם מהמים שיכול לשתות וגם
מהעשבים וגם מהפירות. **הֵהוּא מַעֲיֵין מְתַעֲטָרָא בְּכֹלָא** זה המעיין
מתעטר בכל השבחים. **כִּמְה וּוֹרְדִין, כִּמְה עֲשָׁבִין דִּירִיחָא**
סְחָרְגִיָּה כמה וורדים וכמה עשבים המעלים ריח טוב יש סביבו, **כִּמְה יֵאוֹת**
הֵהוּא מַעֲיֵין, מִשְׁאֵר מַעֲיֵינִין, כמה טוב הוא המעיין הזה יותר משאר
המעיינות והוא נקרא **בְּאֵר מַיִם חַיִּים.**